

LTO-Internationale melkprijsvergelijking

2019

*prezzi di latte • melkprijzen • prix du lait • molkeprizen
milch preise • milk prices • maelke priser • maidon hinnat*

COLOFON

Uitgave

ZuivelNL
Postbus 93453
2509 AL Den Haag
Nederland
telefoon +31 (0)70 2191600
e-mail koops@zuivelnl.org
www.zuivelnl.org

augustus 2020 herziene versie¹

In opdracht van

LTO Nederland
Vakgroep Melkveehouderij
Bezuidenhoutseweg 105
2594 AC Den Haag
Nederland
www.lto.nl

In samenwerking met

European Dairy Farmers (EDF) e.V.
Grüner Kamp 19-21
24768 Rendsburg
Germany
telefoon + 49 (0) 4331 4360190
e-mail judit.kuehl@dairyfarmer.net
www.dairyfarmer.net

Downloaden

Het rapport kan in het Nederlands en in het Engels worden gedownload via www.milkprices.nl

© Overname van tekst is toegestaan met bronvermelding: LTO Internationale Melkprijsvergelijking, www.milkprices.nl

¹ In deze herziene versie is de tabel in Annex I gecorrigeerd.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding en leeswijzer	
1.1 Inleiding, methode en uitgangspunten	4
1.2 Leeswijzer	5
2. Melkprijzen 2019	
2.1 Melkprijzvergelijking	6
2.2 Melkprijzontwikkeling buiten de Europese Unie	9
2.3 Zuivelmarktprijzen 2019	11
3. Melkprijs- en zuivelmarktontwikkeling eerste helft van 2020	12
4. Toelichting berekende melkprijzen per zuivelonderneming	
4.1 Premies voor duurzaamheid en bijzondere melkstromen	13
4.2 Toelichting per zuivelonderneming	13
Bijlage I Melkprijzen 2010 t/m 2019	17
Bijlage II Gemiddelde koersen 2019 en 2018	17

Voorwoord

Het is inmiddels een traditie dat jaarlijks een internationale melkprijsvergelijking wordt uitgevoerd door ZuivelNL in opdracht van LTO Nederland. Nederlandse melkveehouders vinden het belangrijk om inzicht te hebben in de melkprijs en als belangenbehartiger zien we het als onze taak daar invulling aan te geven. Niet alleen het verloop, wat uiteraard ook belangrijk is, maar ook willen we in beeld hebben hoe de melkprijs zich verhoudt tot de prijs van ondernemingen in ons omringende landen.

Afgelopen jaar is qua prijszetting relatief rustig verlopen. Met name richting het einde van het jaar stegen de prijzen van de componenten, niet hard, maar wel gestaag. Dat werd gevoed door het feit dat de laatste voorraden uit de interventie van 2016 inmiddels op de markt waren gebracht en er dus nauwelijks een voorraad was die de markt kon verstoren. De consumptie nam nog licht toe, terwijl de productie mondiaal nagenoeg stabiliseerde. Dat opgeteld resulteerde in een vriendelijke markt, prijsstijgingen en een positief beeld voor de nabije toekomst. Iets wat ook wel nodig is, omdat de kosten op de melkveebedrijven toenemen en melkveehouders steeds moeilijker de kostprijsstijging kunnen compenseren met schaalvergroting.

Verduurzaming is een thema dat inmiddels is ingebed in de zuivelketen en op de boerenbedrijven. Door markt en maatschappij gedreven zijn in de melkveehouderij afgelopen decennium forse stappen gezet. Inmiddels weten we dat verduurzamingsinspanningen soms met kostenstijging gepaard gaan. Om die reden is in de nieuwe doelen van de Duurzame Zuivelketen ook het thema 'verdienmodellen' opgenomen. In de eerste plaats om inzicht te krijgen, maar ook om verduurzaming lonend te maken. Pas als de boer er ook in economische zin beter van wordt, is verduurzaming voor lange tijd vol te houden.

De melkveehouderij kent een enorme diversiteit onder haar boeren en bedrijven. Door overheidsbeleid lijkt het er wel eens op dat het de bedoeling is de sector te trechteren naar een bepaald type bedrijf. Maar juist die diversiteit geeft kansen om op verschillende thema's een sectorale bijdrage te leveren aan verbetering van de omgeving. Denk daarbij aan klimaat, stikstof en biodiversiteit.

Zuivelondernemingen spelen daarop in door verschillende melkstromen op te zetten om zo milieudoelen in de markt te verwaarden. Goede initiatieven, waarbij we als LTO vakgroep dit jaar voor het eerst de sprong hebben gewaagd om verschillende melkstromen in Nederland te vergelijken. Niet om aan te geven wat goed of slecht is of om zuivelfabrikanten tegen elkaar op te zetten, maar om melkveehouders inzicht te verschaffen in de potentie en mogelijkheden die een bepaalde melkstroom voor hen kan betekenen. Ook hier verwachten wij in een behoefte te voorzien.

Wil Meulenbroeks
Voorzitter Vakgroep Melkveehouderij LTO Nederland

1. Inleiding en leeswijzer

1.1 Inleiding, methode en uitgangspunten

In opdracht van de vakgroep Melkveehouderij van LTO Nederland wordt maandelijks door ZuivelNL de LTO Internationale Melkprijsvergelijking gepubliceerd (www.milkprices.nl). Dit is een vergelijking van de door grote Europese zuivelondernemingen uitbetaalde melkprijzen en gebeurt in samenwerking met de European Dairy Farmers (EDF). EDF verzamelt de melkprijsgegevens. De berekeningen worden uitgevoerd door ZuivelNL.

Bij de gekozen methode wordt berekend welke prijs een melkveehouder zou ontvangen, wanneer de melk met een bepaalde samenstelling, kwaliteit en hoeveelheid geleverd zou zijn aan de verschillende zuivelondernemingen.

In dit rapport wordt uitgegaan van melk met standaard:

- 4,2% vet
- 3,4% eiwit
- Kiemgetal 24.999 per ml
- Celgetal 249.999 per ml
- Jaarleverantie van 1.000.000 kg

De prijzen zijn exclusief BTW, af boerderij en inclusief nabetaling.

Benadrukt moet worden dat het géén vergelijking is van de gemiddeld uitbetaalde melkprijzen.

De gemiddeld door een zuivelonderneming uitbetaalde melkprijs is afhankelijk van de werkelijke samenstelling, kwaliteit, hoeveelheid etc. van de geleverde melk.

Ook kunnen op basis van de uitbetaalde melkprijzen geen conclusies worden getrokken over de prestaties van de ondernemingen. Immers, bij de beoordeling hiervan spelen veel meer factoren dan alleen de melkprijs een rol.

Na afloop van ieder kalenderjaar wordt een rapport gepresenteerd met de berekende melkprijzen voor het desbetreffende jaar. Dit jaarlijkse rapport verschijnt wanneer ook de nabetalings over het voorgaande kalenderjaar bekend zijn en dus verwerkt kunnen worden in de berekende melkprijzen. Deze nabetalings zijn niet gecorrigeerd voor het tijdstip van uitbetaling.

In deze publicatie staan de berekende melkprijzen voor het kalenderjaar 2019.

Om te komen tot een melkprijs per kalenderjaar zijn de maandelijkse melkprijzen gewogen op basis van de landelijke melkaanvoer (bron: ZuivelNL). Voor 2018 en 2019 is de weging gebaseerd op het gemiddelde van de maandelijkse landelijke melkaanvoer in 2018 en 2019.

Zo is bijvoorbeeld de wegingsfactor van de januari melkprijzen in beide jaren gelijk aan $(\text{melkleveringen jan. 2018} + \text{melkleveringen jan. 2019}) / (\text{totale melkleveringen in 2018 en 2019})$.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de berekende melkprijzen van 2019 (paragraaf 2.1) gevolgd door de melkprijsontwikkeling buiten de Europese Unie (2.2) en tot slot de ontwikkeling van de zuivelmarktprijzen in 2019 (2.3).

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de ontwikkelingen van de melkprijzen en de zuivelmarkt in de eerste helft van 2020.

In hoofdstuk 4 wordt een nadere toelichting gegeven op de berekende melkprijzen. Na een beschrijving hoe is omgegaan met de premies voor duurzaamheid en bijzondere melkstromen (paragraaf 4.1) wordt in 4.2 de berekende melkprijzen per zuivelonderneming toegelicht.

In de bijlagen staat een overzicht van de melkprijzen 2010 t/m 2019 (bijlage I) en de gemiddelde valutakoersen in 2018 en 2019 (bijlage II).

2. Melkprijzen 2019

2.1 Melkprijvergelijking

In 2019 zijn de melkprijzen van EU zuivelondernemingen ten opzichte van vorig jaar gemiddeld met € 0,16 ofwel met 0,5% gedaald naar € 34,06 per 100 kg standaardmelk (tabel 1). Hiermee is 2019 opnieuw een gemiddeld melkprijsjaar geworden (zie grafiek 1). Echter de prijsontwikkeling gedurende het jaar was wel bijzonder door de relatief geringe variatie in maandelijkse melkprijzen (zie grafieken 5 en 6).

Tabel 1. Melkprijzen 2019 en 2018

In € per 100 kg standaardmelk met 4,2% vet, 3,4% eiwit, 1.000.000 kg per jaar, kiemgetal 24.999 en celgetal 249.999 per ml (exclusief BTW en inclusief nabetalingen)

Onderneming	Land	2019		2018		2019-2018	2019/2018	Nationale valuta
Granarolo (Noord)	IT	39,24	1	38,37	1	0,87	2,3%	
FrieslandCampina	NL	36,49	2	36,07	3	0,42	1,2%	
Valio	FI	36,46	3	36,74	2	-0,29	-0,8%	
Sodiaal (Pas de Calais)	FR	35,50	4	34,89	5	0,62	1,8%	
Savencia (Basse Normandië)	FR	35,17	5	33,69	9	1,48	4,4%	
Danone (Pas de Calais)	FR	35,04	6	34,55	6	0,48	1,4%	
Lactalis (Pays de la Loire)	FR	34,89	7	33,98	8	0,91	2,7%	
Hochwald Milch eG	DE	34,37	8	34,41	7	-0,04	-0,1%	
Arla Foods DK	DK	34,02	9	35,50	4	-1,47	-4,2%	-4,0%
Müller (Leppersdorf)	DE	33,46	10	33,02	10	0,44	1,3%	
Saputo Dairy UK	UK	32,92	11	32,66	14	0,26	0,8%	-0,1%
Milcobel	BE	32,36	12	32,75	13	-0,40	-1,2%	
DMK Deutsches Milchkontor eG	DE	32,33	13	32,96	11	-0,63	-1,9%	
Kerry Agribusiness	IE	31,04	14	32,51	16	-1,47	-4,5%	
Dairygold	IE	30,89	15	32,76	12	-1,87	-5,7%	
Glanbia	IE	30,76	16	32,59	15	-1,83	-5,6%	
Gemiddelde		34,06		34,22		-0,16	-0,5%	
Capsa Food	ES	31,14						
Emmi	CH	51,60		48,23		3,36	7,0%	3,2%
Fonterra	NZ	31,19		29,01		2,12	7,5%	7,1%
USA klasse III	US	38,16		31,49		6,67	21,2%	15,6%

Ten opzichte van vorig jaar ontbreekt in de tabel de melkprijs van het Nederlandse Royal A-ware en is de melkprijs van het Spaanse Capsa Food toegevoegd. Deze laatste is opgenomen vanwege de behoefte aan meer inzicht in de melkprijzen in Zuid-Europa. Om de reeks niet te verstoren is de melkprijs van Capsa Food nog niet opgenomen in de gemiddelde melkprijs.

Opgemerkt moet worden, dat de prijsdaling in 2019 mede beperkt is gebleven doordat vanaf 2019 de (gemiddelde) premies voor GMO-vrije melk (of VLOG melk)¹ zijn verwerkt in de berekende melkprijzen. Zonder deze premies zou de gemiddelde melkprijs niet met € 0,16 maar met € 0,30 per 100 kg zijn gedaald. Daarnaast is het effect van deze wijziging alleen zichtbaar in de melkprijzen van de Duitse ondernemingen (zie voor een verdere toelichting hoofdstuk 4).

Opnieuw staat het Italiaanse **Granarolo** bovenaan in dit melkprijsoverzicht. De melkprijs steeg met € 0,88 per 100 kg.

Dankzij de hogere nabetaling, is de melkprijs van **FrieslandCampina** in 2019 gestegen ten opzichte van vorig jaar.

De melkprijs van **Valio** daalde met € 0,28 iets meer dan gemiddeld.

De **Franse** melkprijzen stegen in 2019 het meest. Blijkbaar heeft het Franse systeem van contracten met afgesproken hoeveelheden en prijsindexaties ook in 2019 een positieve invloed op de melkprijs gehad.

De melkprijs van **Arla** en daardoor ook de positie op de ranglijst is in 2019 gedaald. Dit komt voor een deel door de lagere nabetaling. Over 2018 heeft Arla eenmalig alle winst uitgekeerd aan de leden, terwijl over de in 2019 geleverde melk het reguliere aandeel van de winst is ingehouden en toegevoegd aan de algemene reserve.

In de **Duitse** melkprijzen zijn vanaf 2019 de (gemiddelde) toeslagen voor GMO-vrije melk verwerkt. Waren deze premies niet meegenomen in de berekeningen, dan zouden de melkprijzen van Hochwald, Müller en DMK € 0,89, € 0,99 respectievelijk € 0,53 per 100 kg melk lager geweest zijn.

De berekende melkprijs van **Saputo Dairy UK** - voorheen Dairy Crest - is uitgedrukt in euro's gestegen, doordat de waarde van het Britse pond ten opzichte van de euro is gestegen.

De melkprijs van **Milcobel** is iets meer gedaald dan gemiddeld.

De **Ierse** melkprijzen sluiten net als vorig jaar de ranglijst, maar wel is het gat met de overige Europese zuivelondernemingen duidelijk groter geworden.

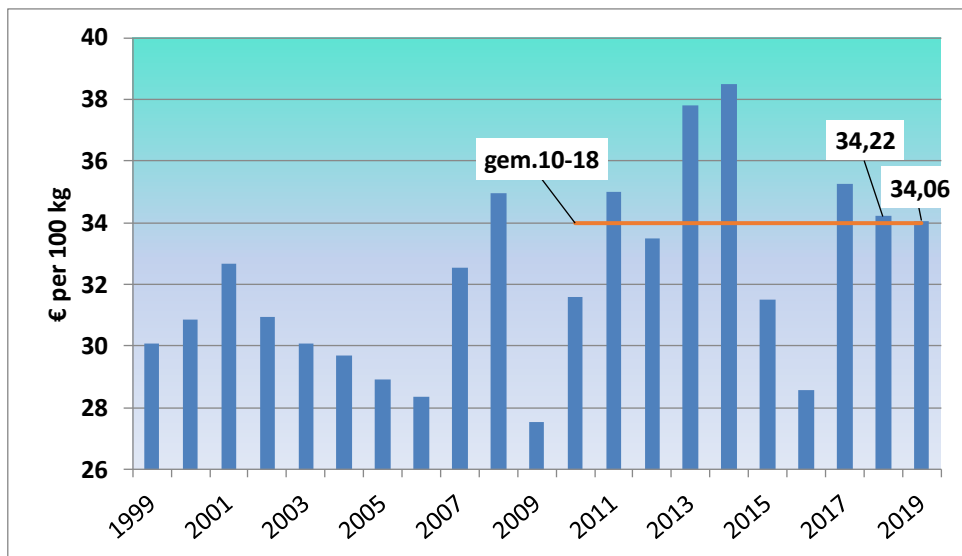
Omdat het Spaanse **Capsa Food** pas recent is opgenomen in de melkprijvergelijking, kan er voor dit bedrijf geen melkprijs over 2018 worden berekend. De melkprijs ligt onder het Europees gemiddelde.

Buiten de EU zijn de melkprijzen niet gedaald, maar (fors) gestegen. Meest opvallend is de grote stijging in de Verenigde Staten. Wel moet hierbij worden opgemerkt dat de melkprijzen in de VS in 2018 relatief laag waren.

¹ GMO-vrije melk is afkomstig van melkveebedrijven waar geen genetisch gemodificeerde organismen in het veevoer zitten. VLOG (Verband Lebensmittel Ohne Gentechnik) is een Duitse vereniging die verantwoordelijk is voor de certificatie en uitgifte van het 'Ohne Gentechnik'-label.

Grafiek 1 laat zien, dat de melkprijs in 2019 ongeveer gelijk is aan het gemiddelde van de 2010 t/m 2018. Daarmee is 2019 - net als vorig jaar - een gemiddeld melkprijsjaar.

Grafiek 1. Gemiddelde melkrijzen 1999 t/m 2019

2.2 Melkprijsontwikkeling buiten de Europese Unie

Emmi

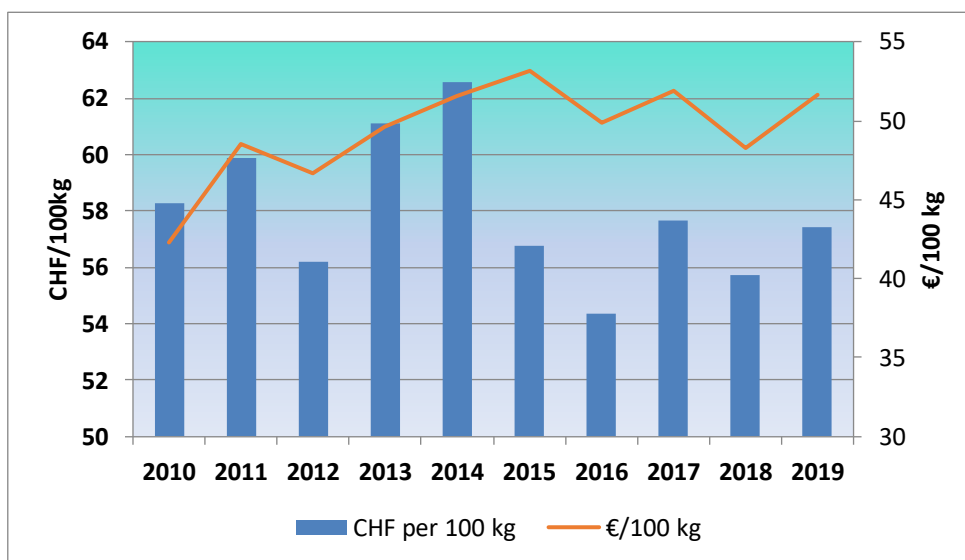
De melkprijs is met 7,0 % gestegen naar € 51,60 per 100 kg. Uitgedrukt in nationale valuta was de stijging ongeveer de helft.

De berekende melkprijs heeft betrekking op melkveehouders, die via een producentenorganisatie leveren aan Emmi en bestaat uit een gewogen gemiddelde van de A- en B-basisprijzen. De A-prijs is gebaseerd op de prijsontwikkeling van zuivelproducten met marktbescherming en een hoge toegevoegde waarde, terwijl de lagere B-prijs geldt voor producten met een lagere toegevoegde waarde en minder marktbescherming.

Voor de A- en B-hoeveelheden melk geldt in 2018 en 2019 ongeacht de totale hoeveelheid geleverde melk een vaste verhouding van 66:34.

De berekende melkprijs is exclusief een toeslag van 3 CHF (ca. € 2,75) per 100 kg voor deelname aan het nationale duurzaamheidsprogramma "Swissmilk green". De melk wordt geproduceerd onder het label Suisse Garantie wat o.a. inhoudt, dat er geen GMO-veevoer wordt gebruikt.

Grafiek 2. Melkrijzen Emmi 2010 t/m 2019 (CHF en € per 100 kg standaardmelk)

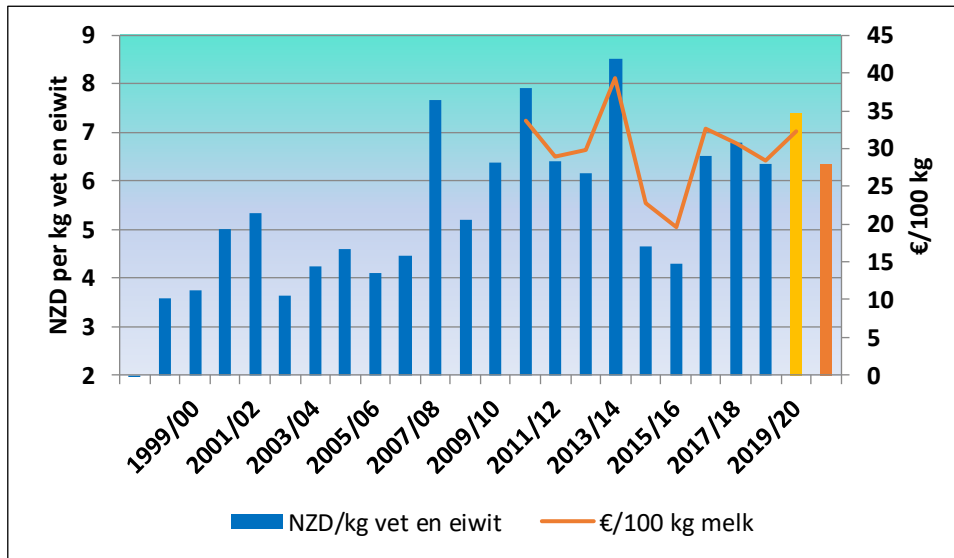
Fonterra

Omgerekend naar kalenderjaar en uitgedrukt in euro's per 100 kg standaardmelk is de berekende melkprijs € 31,19 per 100 kg in 2019.

Voor het lopende melkrijksjaar 2019/20 - dat loopt van juni 2019 tot en met mei 2020 - wordt een melkrijks inclusief dividend verwacht van 7,40 NZD per kg milk solids ((ms)is vet plus eiwit) ofwel € 31,44 per 100 kg standaardmelk (koers mei 2020). Een duidelijke stijging ten opzichte van het vorige seizoen 2018/19 met een definitieve melkrijks van 6,35 NZD per kg ms.

Voor het nieuwe seizoen geldt een openingsmelkrijks van 6,15 (marge 5,4-6,9) plus dividend (aangenomen) van 0,2 ofwel totaal 6,35 NZD per kg ms. De grote marge in de melkrijksprognose weerspiegelt de onzekerheid over de marktontwikkelingen in het komende jaar. Gedurende het jaar publiceert Fonterra updates van de verwachte melkrijks en in september worden de jaarresultaten en de definitieve melkrijks bekend gemaakt.

Grafiek 3. Melkrijzen Fonterra NZD per kg vet en eiwit
2019/2020 prognose, 2020/21 openingsmelkprijs

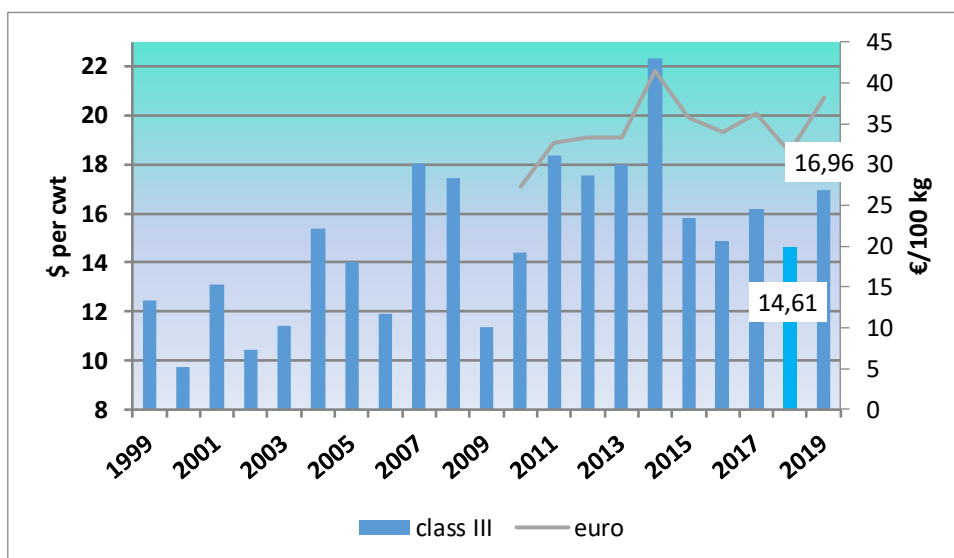

Verenigde Staten

Na het slechte melkprijsjaar 2018 zijn de melkrijzen in de Verenigde Staten vorig jaar flink gestegen. De klasse III melkprijs uitgedrukt in dollars per cwt² steeg omgerekend naar € 38,16 per 100 kg standaardmelk en ligt daarmee ruim boven het EU-gemiddelde. Wel moet hierbij opgemerkt worden, dat dit mede komt doordat de melkrijzen van dollars worden omgerekend in euro's en de koers van de euro ten opzicht van de dollar de afgelopen jaren duidelijk is gedaald.

In de Amerikaanse marktordering worden door de overheid op basis van de opbrengstprijzen van zuivelproducten melkrijzen gepubliceerd voor verschillende klassen melk afhankelijk van de bestemming. De meeste Amerikaanse melk wordt verwerkt tot kaas en daarom wordt de klasse III melkprijs in deze vergelijking gebruikt als indicator voor de ontwikkeling van de Amerikaanse melkrijzen. Rekening houdend met andere afzetcategorieën zullen de melkveehouders in de VS gemiddeld een melkprijs ontvangen die iets hoger ligt.

Grafiek 4. Klasse III melkprijs Verenigde Staten (\$ per cwt)

² Hundredweight (cwt) is 45,36 kg.

2.3 Zuivelmarktprijzen 2019

De EU-melkaanvoer lag in 2019 0,6 % hoger dan in 2018. Wereldwijd nam de melkaanvoer in de belangrijkste exporterende landen in 2019 namelijk nauwelijks toe (+0,1%).

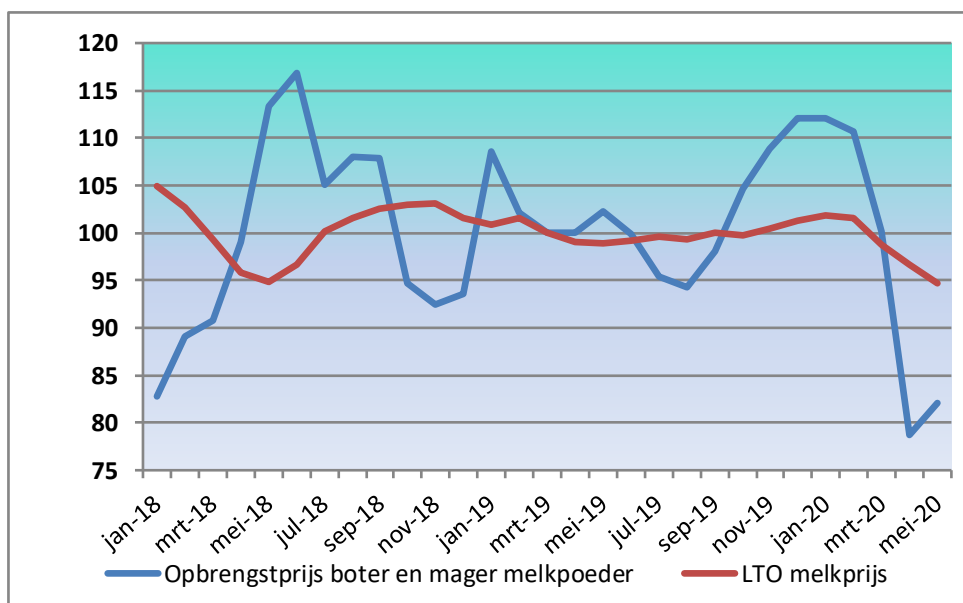
De zuivelmarkt stond in 2019 in het teken van het sterke herstel van de eiwitprijzen. Dankzij de volledige afbouw van de interventievoorraden werd het gewone vraag en aanbod mechanisme weer van toepassing op mager melkpoeder. De vetprijzen daarentegen stonden een groot deel van het jaar onder druk en daalden verder. Deze prijsdaling was al in de tweede helft van 2018 ingezet.

Uiteindelijk lag het gemiddelde prijsniveau van eiwit gerelateerde producten in 2019 fors hoger dan in 2018. De gemiddelde Nederlandse prijsnotering van mager melkpoeder steeg met ruim 43%. Bij vol melkpoeder werkte de stijging van de eiwitcomponent harder door dan de daling van de vetcomponent. Hierdoor nam de gemiddelde notering van vol melkpoeder in 2019 met meer dan 9% toe. De gemiddelde prijs van boter daalde met bijna 24%. De gemiddelde prijzen van kaas en weipoeder stegen in 2019 met respectievelijk 2% en 1%.

De prijsnoteringen van boter en mager melkpoeder zijn niet bepalend voor de melkprijzen, omdat de door zuivelondernemingen uitbetaalde melkprijzen naast andere factoren afhankelijk zijn van een veel breder productenassortiment en daarbij behorende opbrengstprijzen. Wel geeft de ontwikkeling van de boter en mager melkpoederprijzen een indicatie voor de ontwikkeling van de melkprijzen.

Uit eerdere analyses (zie rapport melkprijzen 2017) lijkt er een verband, waarbij de melkprijzen de noteringen volgen met enkele (2 à 3) maanden vertraging, maar duidelijk minder schommelen. In grafiek 5 is de ontwikkeling van de gemiddelde LTO melkprijzen van EU ondernemingen vergeleken met opbrengstprijs van melk op basis van de ZuivelNL noteringen voor boter en mager melkpoeder. Beide zijn geïndexeerd op maart 2019 = 100.

Grafiek 5. Ontwikkeling gemiddelde maandelijkse LTO melkprijzen en opbrengstprijzen op basis van Nederlandse noteringen boter en mager melkpoeder (index maart 2019 = 100)

Uit grafiek 5 blijkt dat de stijging van de opbrengstprijzen in het najaar 2019 nog niet in de ontwikkeling van de melkprijzen te zien was. Ook lijkt het er op dat bij de 'corona crash' begin 2020 wel sprake was van een snelle, vrijwel parallelle reactie van de melkprijs.

3. Melkprijs- en zuivelmarktontwikkeling eerste helft van 2020

Na een vrij rustige periode met vlakke prijzen in de maanden november tot en met januari kwamen de Nederlandse noteringen van boter en mager melkpoeder vanaf februari onder druk te staan als gevolg van de coronacrisis, die leidde tot vraaguitval en logistieke problemen. Deze dalingen hielden aan tot medio april.

De prijsnotering van boter is in mei en begin juni weer sterk gestegen. Een aantrekkende vraag vanwege het nog relatief lagere prijsniveau, de heropening van de horeca, hogere roomprijzen en activatie van de private opslag lagen hieraan ten grondslag.

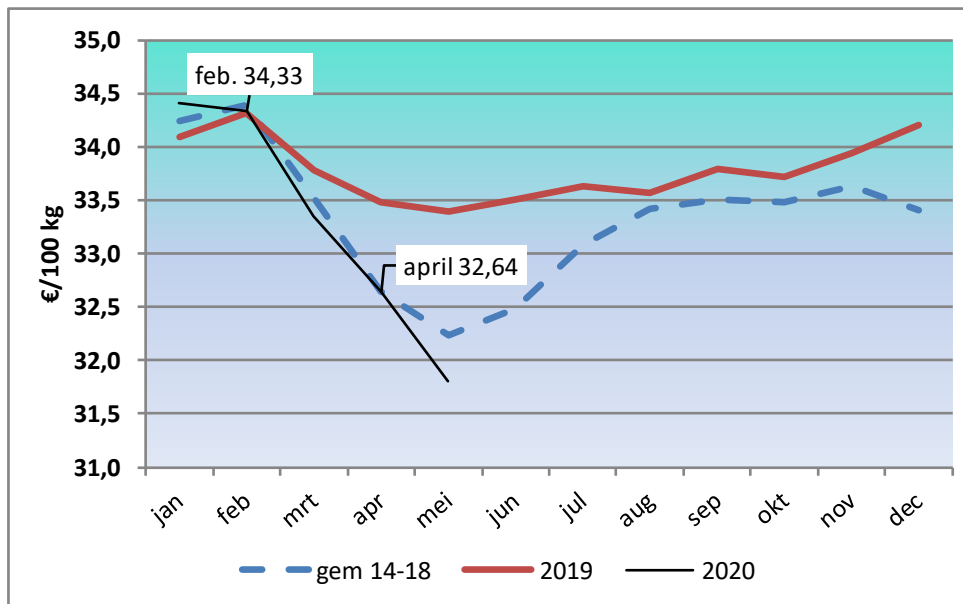
Ook de notering van mager melkpoeder ging in mei en begin juni omhoog, zij het niet zo sterk als bij boter. De vraag was beter dan verwacht, waarmee de afstand tot het interventieprijsniveau weer groter werd en de prijs feitelijk alweer het niveau van het langjarig gemiddelde had bereikt.

De melkprijzen zijn vanaf maart duidelijk gedaald. Hoewel de corona-uitbraak hierbij een rol speelde, is een prijsdaling in deze periode niet ongewoon. Dit blijkt uit een vergelijking van de maandelijkse prijzen in 2020 met de gemiddelde melkprijzen van de voorgaande vijf jaren (2014 t/m 2018).

De prijsdaling voelde waarschijnlijk harder aan, omdat door de positieve markt- en melkprijsverwachtingen aan het begin van het jaar een verbetering van de melkprijzen werd verwacht (zie ook grafiek 6).

Grafiek 6. Gemiddelde maandelijkse melkprijzen t/m mei 2020

Mei prognose

4. Toelichting berekende melkprijzen

4.1 Premies voor duurzaamheid en bijzondere melkstromen

Door steeds meer toeslagen op de melkprijs voor met name duurzaamheid en bijzondere melkstromen, wordt het lastiger representatieve melkprijzen met elkaar te vergelijken. Echter tegelijkertijd neemt hierdoor de behoefte aan transparantie ook toe.

Bijna alle zuivelondernemingen hanteren duurzaamheidsprogramma's, waarbij toeslagen worden uitgekeerd. Dit kunnen vaste toeslagen zijn bij deelname of variabele afhankelijk van de scores op de diverse onderdelen. De duurzaamheidspremies zijn er op gericht dat alle melk duurzamer geproduceerd wordt. Daarom worden in de berekende melkprijzen - voor zover bekend- de gemiddeld uitgekeerde toeslagen verwerkt. Wanneer onvoldoende informatie bekend is, wordt de gehele premie meegenomen als het aannemelijk is dat het overgrote deel van de melkveehouders deze premie ontvangt. Bij een beperkte omvang worden deze premies niet meegenomen.

Per onderneming wordt aangegeven welke bedragen wel of niet zijn verwerkt in de berekende melkprijzen (zie tabel 2). Immers, transparantie is het doel van de LTO Internationale Melkprijzvergelijking.

Alle zuivelondernemingen hebben meerdere melkstromen, waarbij de melk apart wordt opgehaald en verwerkt. Dat is niet nieuw. Al tientallen jaren zijn er aparte melkstromen voor bijvoorbeeld biologische melk of melk die verwerkt wordt tot door de EU beschermde (streek) producten. Sommige zuivelondernemingen hebben tientallen verschillende melkstromen, waarbij melkveehouders een toeslag op de melkprijs (of een hogere melkprijs) ontvangen. Voor de melkprijzvergelijking - gericht op de hoofdstroom melk - zijn de melkstromen die door hun omvang (bijna) standaard geworden zijn het meest relevant. Concreet gaat het hierbij op dit moment om de GMO-vrije melkstroom (of VLOG melk) in Duitsland en weidegang melk in Nederland.

In de volgende paragraaf wordt per onderneming de opbouw van de melkprijs toegelicht, waarbij dit in de afsluitende tabel wordt samengevat.

4.2 Toelichting per zuivelonderneming

De **Granarolo** groep bestaat uit de eigenaar coöperatie Granlatte en de beursgenoteerde onderneming Granarolo S.p.A. De coöperatie van melkveehouders levert de melk aan Granarolo, die de melk verwerkt en vermarkt. De melkprijs is gebaseerd op de uitbetaling door Granarolo. De door individuele melkveehouders ontvangen melkprijs kan hiervan afwijken door een andere verdeling (via premies/kortingen) of aanvullende (na-)betalingen door de coöperatie. De basis is echter het door Granarolo uitbetaalde melkgeld.

De melkprijs van **FrieslandCampina** is inclusief een nabetaling van € 1,31 (2018: € 0,57). De nabetaling bestaat uit een contante prestatietoeslag van € 1,02 en een reservering op naam (ledenobligaties) van € 0,29 per 100 kg standaardmelk.

Omdat de premies voor het kwaliteits- en duurzaamheidsprogramma Foqus planet worden gefinancierd uit inhoudingen, is de gemiddelde toeslag nihil. In de melkprijs is een (gemiddelde) bonus van € 0,65 (2018: € 0,63) per 100 kg verwerkt voor de melkstroom weidemelk³. 82% van de Nederlandse melkveehouders ontvangt een weidegangpremie. Gezien de relatief beperkte omvang van de GMO- vrije melkstroom (ca. 5%) is er geen (gemiddelde) toeslag voor VLOG melk verwerkt in

³ Melkveehouders die hun koeien minimaal 120 dagen en tenminste 6 uren per dag weiden ontvangen een weidegangpremie.

de berekende melkprijs. Hetzelfde geldt voor de melkstroom die voldoet aan het keurmerk 'On the way to planet proof'.

De berekende melkprijs van topcoöperatie **Valio** is gebaseerd op één van de Finse leden-zuivelcoöperaties, die alle melk laat verwerken en vermarkten door Valio en inclusief een nabetaling van € 1,07 (2018: € 1,02) per 100 kg standaardmelk.

De melkprijs is inclusief een bonus van € 1,94 per 100 kg (2 cent/liter) voor deelname aan het nationale diergezondheids- en registratieprogramma NASEVA.

De berekende melkprijs van **Sodiaal** is gebaseerd op de zogenaamde A-prijs en inclusief een voorlopige nabetaling van € 0,19 per 100 kg melk. Omdat de nabetaling over de in 2019 geleverde melk pas in juni bekend wordt, is voorlopig uitgegaan van dezelfde nabetaling als vorig jaar. Met uitzondering van de maanden augustus, september en oktober geldt de A- prijs voor een beperkte hoeveelheid melk, namelijk maximaal 7,5% van de vooraf vastgelegde jaarhoeveelheid. Wordt in die negen maanden meer geleverd dan wordt voor de extra melk de B-prijs ontvangen. De maandelijkse A- prijs is afhankelijk van het productenassortiment van de zuivelondernemingen en van indicatoren voor de prijsontwikkelingen op de zuivelmarkt. Ook wordt door sommige Franse ondernemingen de ontwikkeling van de kostprijs hierin meegenomen. De B-prijs is gebaseerd op de prijsontwikkeling van de basisproducten boter en mager melkpoeder. In 2018 en 2019 was de B-prijs altijd lager dan de A-prijs.

Uitgaande van een standaardleverantiepatroon en een maandelijkse gewogen gemiddelde A- en B-prijs rekening houdend met de maximale hoeveelheden A daalt de berekende Sodiaal melkprijs in 2019 met € 0,22 per 100 kg (2018: minus € 0,37).

La Route Du Lait (LRDL) is het duurzaamheidsprogramma van Sodiaal. Voor deelname ontvangen de melkveehouders een premie van € 0,10 per 100 kg.

De berekende melkpreizen van **Savencia** hebben betrekking op de coöperatie Agrial/Eurial, die in Basse Normandië melk ophaalt en aan Savencia Fromage & Dairy levert.

De melkprijs van **Danone** is gebaseerd op een contract, waarbij 50% van de A-melkprijs wordt bepaald door marktindicatoren en 50% door de kostprijsontwikkeling op melkveebedrijven. Net als bij Sodiaal is de berekende melkprijs gebaseerd op alleen de A-prijs. Wel gelden bij Danone andere maximale A-hoeveelheden per maand, namelijk 8,5% behalve in de maanden mei (9,5%) en juni t/m oktober (12%). Door deze ruimere maxima voor A-melk is het effect van het meenemen van de B-prijs (net als bij Sodiaal gebaseerd op prijsontwikkeling boter en mager melkpoeder) in de berekende melkprijs beperkt, namelijk minus € 0,03 in 2019 en minus € 0,07 in 2018.

De melkprijs van **Lactalis** is inclusief een premie van € 0,07 per 100 kg voor deelname aan het nationale programma Carte des Bonnes Pratiques d'Élevage (CBPE).

De melkprijs van **Hochwald Milch eG** is inclusief een voorlopige nabetaling van € 0,69 per 100 kg aannemende dat deze gelijk is aan de nabetaling over 2018. Daarnaast zijn in de melkprijs de gemiddelde toeslagen voor duurzaamheidsprogramma MilchPlus (€ 0,69 per 100 kg melk) verwerkt, evenals de premie voor GMO-vrije melk (€ 0,89 per 100 kg melk). Vanaf 2020 is (bijna) 100% van de melk GMO-vrij.

De **Arla**-melkprijs heeft betrekking op de Deense leden. Alle leden-melkveehouders worden in principe op dezelfde wijze uitbetaald, maar tussen de landen kunnen sommige toeslagen anders verdeeld worden.

De berekende melkprijs is inclusief een nabetaling van € 1,43 per 100 kg melk, bestaande uit een contant deel en een bedrag aan ledencertificaten. De vorige nabetaling over de in 2018 geleverde

melk was beduidend hoger (€ 2,30 per 100 kg), maar dat kwam doordat vanwege de slechte weersomstandigheden als uitzondering de winst volledig aan de leden-melkveehouders is uitbetaald. Inbegrepen in de berekende melkprijs is een toeslag van € 0,99⁴ per 100 kg voor deelname aan het kwaliteits- en duurzaamheidsprogramma Arlagarden plus. Niet meegenomen is de toeslag voor GMO-vrije melk, omdat slechts een beperkt deel (ca. 25%) van de Deense melkveehouders deze bonus (€ 1,00 per 100 kg) ontvangt.

De melkprijs van **Müller** heeft betrekking op een producentengroepering, die de melk levert aan de Müller fabriek in Leppersdorf en is inclusief een voorlopige nabetaling van € 0,50 per 100 kg (2018: € 0,67). De hoogte van de nabetaling is afhankelijk van het verschil tussen de maandelijks uitbetaalde melkprijzen en een afgesproken referentieprijs.

Vanaf 2019 is alle aangevoerde melk GMO-vrij. Daarom is een premie van € 0,99 per 100 kg melk verwerkt in de melkprijs.

Na de overname door het Canadese Saputo is de naam Dairy Crest gewijzigd in **Saputo Dairy UK**. De melkprijs heeft nog steeds betrekking op melkveehouders, die leveren aan de Davidstow kaasfabriek. De Saputo melkprijs was in 2019 het meest constant van alle melkprijzen. Slechts éénmaal - in februari - werd de prijs gewijzigd. Maandelijksse variaties waren het gevolg van vooraf afgesproken seizoensheffingen en -premies.

Er wordt voorlopig vanuit gegaan, dat **Milcobel** over 2019 geen nabetaling zal uitkeren. Over 2018 was de nabetaling € 0,24 per 100 kg.

De melkprijs van **Deutsches Milchkontor eG** (DMK) bevat toeslagen voor duurzaamheid en GMO-vrije melk van respectievelijk € 0,66 en € 0,54 per 100 kg. Volgens het jaarverslag 2018 was de gemiddelde toeslag voor het duurzaamheidsprogramma Milkmaster € 0,66 per 100 kg. De gemiddelde toeslag voor GMO-vrije melk is gebaseerd op een premie van € 0,90 per 100 kg en een inschatting dat 60% van de melk GMO-vrij is.

De berekende melkprijs van **Kerry Agribusiness** is inclusief een bonus van € 0,10 voor deelname aan het nationale duurzaamheidsprogramma SDAS (Sustainable Dairy Assurance Scheme). Dit geldt ook voor de melkprijs van **Dairygold**.

De melkprijs van **Glanbia** heeft betrekking op de door de leden van de coöperatie Glanbia aan Glanbia Ingredients Ireland Limited (GIIL) geleverde melk. GIIL is een joint venture van de coöperatie Glanbia (60%) en het beursgenoteerde Glanbia plc (40%). Ondanks een meerderheidsbelang van de coöperatie functioneert GIIL als een private onderneming met een winstdoelstelling. Wel wordt een groot deel van deze winst via de coöperatie als aanvullingen op de melkprijs uitgekeerd aan de leden- melkveehouders. Zo is een nabetaling ('trading bonus') van € 0,36 per 100 kg (2018: € 0,40) opgenomen in de berekende melkprijs.

Capsa Food is eigendom van de coöperatie Central Lechera Asturiana en verwerkt jaarlijks zo'n 0,9 miljard kg melk voor het overgrote deel afkomstig van melkveehouders in het Noordwesten van Spanje. Capsa Food is na Lactalis de grootste zuivelverwerker in Spanje.

De melkprijs van Capsa Food bestaat uit een A- en B-prijs. De A-prijs - voor 70% van de geleverde melk - wordt per kwartaal vastgesteld, terwijl de B-prijs (voor de overige 30% van de melk) gebaseerd is op de marktontwikkelingen van o.a. boter en mager melkpoeder en daardoor maandelijks varieert.

⁴ In Denemarken en Duitsland is 1 liter gelijk aan 1,02 kg melk. Omdat in de melkprijsvergelijking wordt uitgegaan van 1 liter is 1,03 kg, worden de Deense en Duitse melkprijzen vermenigvuldigd met een factor 1,02/1,03. Hierdoor is een Deense of Duitse toeslag van bijvoorbeeld 1,00 in deze melkprijsvergelijking 0,99.

Opbouw melkprijzen samengevat

In tabel 2 staat hoe de verschillende melkprijzen zijn opgebouwd. De (gemiddelde) vet- en eiwitprijzen zijn in deze tabel ook toegevoegd om inzicht te geven in welke mate de melkprijs verandert bij gehalten hoger of lager dan de standards van 4,2% vet en 3,4% eiwit.

Tabel 2. Opbouw berekende melkprijzen 2019

Vet- en eiwitprijzen in € per kg, overige in € per 100 kg melk

	Vetprijs	Eiwitprijs ¹	Kwaliteit	Hoeveelheid	Duurzaamheid	Melkstromen	Nabetaling	Melkprijs
Granarolo	2,13	4,79	0,75					39,24
FrieslandCampina ²	2,90	5,81				0,65	1,31	36,49
Valio	3,90	6,50			1,94		1,07	36,46
Sodiaal	2,96	5,39	0,58		0,10		0,19	35,50
Savencia	2,95	5,43	1,18					35,17
Danone	2,96	5,39						35,04
Lactalis	2,60	6,60			0,07			34,89
Hochwald	2,50	5,00	0,76		0,69	0,89	0,69	34,37
Arla Foods DK	4,00	4,40	0,90		0,99		1,43	34,02
Müller	2,52	4,54	0,51	0,71		0,99	0,50	33,46
Saputo Dairy UK	2,59	3,17	0,11	0,67				32,92
Milcobel	4,02	4,02	0,73	1,13				32,36
DMK	4,10	4,10			0,66	0,54		32,33
Kerry	3,76	5,64			0,10			31,04
Dairygold	3,47	5,68	0,39		0,10			30,89
Glanbia	3,24	5,83					0,36	30,76
Capsa Food	2,70	3,75						31,14
Emmi	1,80	6,29						51,60
Fonterra	4,35	4,35						31,19
VS klasse III ²	4,94	4,69						38,16

¹ In Frankrijk en de Verenigde Staten wordt het eiwitgehalte uitgedrukt in puur eiwit en niet zoals in de meeste Europese landen in ruw eiwit. De Franse en Amerikaanse eiwitprijzen betreffen dus prijzen voor puur eiwit. Puur eiwit is gelijk aan 0,95 x ruw eiwit.

² FrieslandCampina betaalt ook voor de component lactose (gem. prijs 2019: € 0,58/kg) en in de VS Klasse III wordt ook een waarde toegekend aan ander componenten ('other solids' gem. in 2019 € 0,37/kg).

Bijlage I Melkprijzen 2010 t/m 2019 (aangepast¹)

In € per 100 kg standaardmelk met 4,2% vet, 3,4% eiwit, 1.000.000 kg per jaar, kiemgetal 24.999 en celgetal 249.999 per ml (exclusief BTW en inclusief nabetalingen)

	gem.	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Granarolo (Noord)	39,64	35,01	40,50	40,83	41,97	44,77	39,02	36,93	39,81	38,37	39,24
FrieslandCampina	36,59	33,39	37,74	35,60	41,42	41,61	33,69	31,27	38,56	36,07	36,49
Valio	36,22						36,03	35,21	36,64	36,74	36,46
Arla Foods DK	34,64	32,78	35,55	34,62	38,75	39,57	30,66	28,44	36,46	35,50	34,02
Sodiaal (Pas de Calais)	34,37	31,96	34,56	33,78	36,34	38,42	33,41	30,48	34,37	34,89	35,50
Danone (Pas de Calais)	34,31	32,24	34,55	33,66	35,99	37,95	33,07	31,57	34,47	34,55	35,04
Savencia (Basse Normandië)	33,92	31,85	34,34	33,48	35,94	38,32	32,69	29,78	33,93	33,69	35,17
Lactalis (Pays de la Loire)	33,58	31,69	34,17	32,82	35,42	37,83	31,82	29,60	33,55	33,98	34,89
Saputo Dairy UK	33,35	29,12	32,10	35,50	36,85	39,81	34,85	27,03	32,65	32,66	32,92
Milcobel	33,05	32,34	34,55	31,01	39,07	36,56	28,85	27,29	35,76	32,75	32,36
Müller (Leppersdorf)	32,78	30,93	35,14	31,32	37,43	36,68	28,26	26,20	35,38	33,02	33,46
DMK	32,37	30,80	34,12	31,31	37,14	36,88	27,52	24,96	35,65	32,96	32,33
Hochwald Milch eG	32,06						31,30	26,14	34,08	34,41	34,37
Kerry Agribusiness	31,75	29,04	33,61	30,45	37,31	36,15	28,29	24,84	34,31	32,51	31,04
Glanbia	31,58	29,78	34,14	30,90	37,63	36,11	26,58	22,99	34,31	32,59	30,76
Dairygold	30,08						27,85	24,62	34,26	32,76	30,89
Gemiddelde	34,00	31,61	35,01	33,48	37,79	38,51	31,49	28,58	35,26	34,22	34,06
Capsa Food	31,14										31,14
Emmi	49,46	42,43	48,72	46,80	49,82	51,69	53,35	50,02	51,88	48,23	51,60
Fonterra	29,54	30,50	30,15	29,99	35,54	28,71	21,05	27,62	31,63	29,01	31,19
USA klasse III	34,37	27,24	32,70	33,36	33,28	41,47	35,82	33,99	36,22	31,49	38,16

¹Ten opzichte van de eerdere publicatie (juni 2020) is deze tabel aangepast. Niet alle melkprijzen in kolom 2018 stonden in de goede volgorde. Als gevolg van deze correctie van 2018 melkprijzen is ook het gemiddelde van een aantal zuivelondernemingen (licht) gewijzigd.

Bijlage II Gemiddelde wisselkoersen euro 2019 en 2018

1 euro = eenheden vreemde valuta

	2019	2018	2019/2018
Deense kroon	7,466067	7,453175	-0,2%
Nieuw-Zeelandse dollar	1,699283	1,70585	0,4%
Britse pond	0,8773	0,884758	0,9%
US dollar	1,119583	1,181517	5,5%
Zwitserse frank	1,112675	1,154883	3,8%